

Spraakstoornis (dysartrie)

Wat is dysartrie?

Dysartrie ('dys' betekent niet volledig en 'artrie' komt van articuleren, uitspreken) is een spraakstoornis die het gevolg is van een aandoening in het zenuwstelsel. Deze aandoening verstoort de werking van één of meer spieren die bij het spreken betrokken zijn. Het is geen taalstoornis zoals bijvoorbeeld afasie waarbij een gedachte of idee niet goed wordt omgezet in taal. Bij een dysartrie kan men de woorden en zinnen wel formuleren, maar worden ze niet goed en duidelijk uitgesproken. Ook het ademen kan bij een dysartrie bemoeilijkt worden en de stem kan anders klinken.

De communicatie bij mensen met dysartrie is gestoord, omdat ze moeilijk te verstaan zijn. Dit kan komen door een onduidelijke articulatie of uitspraak, een te zachte of hese stem, eentonig of nasaal (door de neus) spreken of een combinatie hiervan. Bij dysartrie ten gevolge van een CVA (Cerebro Vasculair Accident, ook wel beroerte genoemd) is er vaak sprake van een verlamming aan één kant van het aangezicht, waardoor de mimiek verandert. Tevens kan hierdoor speekselverlies optreden. Er kunnen ook kauw- en/of slikproblemen ofwel dysfagie optreden (Meer leest u in de folder [Slikstoornis](#)).

Wat zijn de oorzaken van dysartrie?

Dysartrie kan ontstaan door een beroerte (CVA), een hersentumor, een ongeluk, een spierziekte of een andere neurologische (spier)aandoening.

Wat zijn bijkomende problemen?

- Eenzijdige verlamming of krachtsvermindering
- Problemen met het bewust handelen (apraxie)
- Verminderd gezichtsvermogen (hemianopsie)
- Neglect (verminderde aandacht voor één zijde van bijvoorbeeld het gezichtsveld)
- Problemen met het kauwen- en/of slikken (dysfagie)
- Geheugenproblemen
- Oriëntatieproblemen
- Concentratieproblemen
- Initiatiefverlies
- Vermoeidheid

Mogelijk herstel van dysartrie

Bijna altijd is er na het ontstaan van dysartrie enig spontaan herstel van het spraakvermogen, maar zelden of nooit is dat herstel volledig. Behandeling van dysartrie wordt uitgevoerd door een logopedist. Met veel oefenen is vaak nog verbetering mogelijk. Als partner of familielid kunt u hierin een belangrijke rol spelen.

Wat doet de logopedist?

De logopedist doet onderzoek naar het gevoel en het functioneren van de spieren in het gezicht. Ook wordt de stem en de verstaanbaarheid beoordeeld. De behandeling is erop gericht de verstaanbaarheid te verbeteren. U wordt geleerd optimaal gebruik te maken van uw mogelijkheden. In het algemeen wordt vanuit een juiste, symmetrische lichaamshouding aandacht besteed aan de mondmotoriek (zowel van belang bij het spreken als bij het eten en drinken), de uitspraak, de ademhaling en de stemgeving. Er worden adviezen gegeven aan u en uw directe omgeving. De resultaten van de behandeling zijn mede afhankelijk van de ernst en de aard van de ziekte of aandoening.

Als blijkt dat u ook met logopedische behandeling niet tot verstaanbaar spreken komt, zal de logopedist met u en uw omgeving een geschikt communicatiemiddel zoeken. Dit kan een gebaren- of tekensysteem zijn of een elektronisch communicatiehulpmiddel.

Adviezen

Als u dysartrie heeft, wat kunt u dan doen om de communicatie zo goed mogelijk te maken?

- Probeer uw boodschap in steekwoorden op te schrijven.
- Maak een eenvoudig tekeningetje.
- Wijs aan wat u bedoelt in de ruimte, in een aanwijsboek of op bijvoorbeeld een tablet (beiden te verkrijgen bij logopedie).
- Maak een gebaar.
- Maak uw zinnen niet onnodig lang.
- Spreek niet te lang door op één adem. Als u doorspreekt terwijl de adem (bijna) op is, daalt de spraakverstaanbaarheid.

Wat kunnen uw familieleden en bekenden doen om de communicatie zo goed mogelijk te laten verlopen?

Iemand met dysartrie heeft moeite met de spraak, maar weet meestal weldegelijk wat hij of zij zegt. Het kan dan soms lastig zijn om te communiceren omdat je vaak iemand wil aanvullen of verbeteren waardoor er frustraties kunnen ontstaan. Hieronder volgen een paar algemene tips om een gesprek te voeren:

- Zorg voor een rustige omgeving. Geluiden van een radio of televisie of ander achtergrondlawaai zijn storend.
- Ga zo zitten dat u elkaar goed kunt zien en horen.
- Zorg voor goed oogcontact. Als u iemands gezicht ziet, verstaat u elkaar beter.
- Neem de tijd voor een gesprek: geef de patiënt genoeg tijd om te antwoorden op uw vraag.
- Onderbreek de patiënt niet.
- Moedig het communiceren zoveel mogelijk aan.
- Vraag de patiënt om langzamer te spreken als je hem of haar niet kunt verstaan. Dit komt de verstaanbaarheid ten goede.
- Spreek de patiënt normaal aan; het begripsvermogen is meestal niet verstoord.
- Vraag bevestiging van wat u denkt begrepen te hebben: "ik denk dat je bedoelt..."
- Wees eerlijk tegen de patiënt; geef het aan wanneer je hem of haar niet verstaat.
- Vraag eventueel of de patiënt de uiting herhaalt in kernwoorden of korte zinnen.
- Stimuleer het gebruik van ondersteunende communicatiemiddelen (bijvoorbeeld schrijven, gebaren of een tablet)
- Iemand met dysartrie zal slechter spreken bij vermoeidheid. Voer met name een belangrijk gesprek op een moment dat de patiënt uitgerust is, bijvoorbeeld nadat hij/zij geslapen of gerust heeft.
- Als er veel bezoek is, zorg dan dat de patiënt bij het gesprek betrokken wordt, praat niet over zijn/haar hoofd heen.
- Wanneer herhaaldelijke pogingen om elkaar te verstaan mislukken, laat het gesprek dan even rusten. Probeer het later nog een keer of maak gebruik van een andere manier van

communicatie.

Wat gebeurt er na ontslag uit het ziekenhuis?

Wanneer naast logopedie ook andere therapieën zoals fysiotherapie en ergotherapie nodig zijn, kunt u voor verdere behandeling terecht in een revalidatiecentrum of verpleeghuis. Wanneer alleen logopedische behandeling nodig is, kunt u naar een vrijgevestigde praktijk bij u in de buurt. De logopedist van Bernhoven stuurt de betreffende logopedist in het revalidatiecentrum, verpleeghuis of vrijgevestigde praktijk een overdracht met daarin informatie over uw situatie.

Heeft u nog vragen?

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen? Dan kunt u van maandag t/m vrijdag tussen 08.00 – 16.30 uur contact opnemen met de logopedisten. U vindt ons op route 080 in het ziekenhuis in Uden: 0413 - 40 12 25

Bovenstaande informatie is geschreven samen met artsen en (gespecialiseerd) verpleegkundigen van de genoemde afdeling(en). De afdeling communicatie & patiëntenvoorlichting verzorgt de eindredactie van deze folder.

Heeft u vragen en/of opmerkingen over deze folder? Belt u dan met de genoemde afdeling(en) of stuur een e-mail naar PatiëntService, psb@bernhoven.nl.

Bernhoven

Nistelrodeseweg 10
5406 PT UDEN

Postbus 707
5400 AS UDEN

T: 0413 - 40 40 40
E: communicatie@bernhoven.nl
I: www.bernhoven.nl

Ga naar
www.zorgkaartnederland.nl

Code: Datum gewijzigd: maandag 23 april 2018